

Bardu.

(Forts. fra forr. nr.)

I den første tid utover var hest og langslæde transportmidlet til kirke og andre reiser som foregik paa vinterføre, siden man fik egen kirke i bygden. Om sommeren derimot færdedes man enten i baat efter elven, tilfots eller man red.

De gamle var nemlig nævenyttige folk, som satte alt ind paa at være selvberget som smede, snekkere, skreddere, skomakere, sadelmakere, baatbyggere og tømmermænd.

I bryllupper, som i regelen foregik om sommeren, var brudefølget sædvansmæssig tilhest med ridesadler særskilt arbeidet for damer og herrer. Bruden maatte selvfølgelig ha den mest utsøkte ridehest og den fineste og bedste damesadel med et vakkert aaklæde bredt over sadlen.

Ofte blev der kapridt, naar brudefølget drog hjem igjen fra kirken. Heri optok damerne, gladelig konkurransen med herrene. Enkelte av dem gjorde herrerne endog rangen stridig.

Et bryllup varte i almindelighet i tre dage, hvor ølbollen saavel under maaltiderne som ellers gik rundt til felles benyttelse. I den anledning var der arrangeret to saakaldte ølsvenne, der hadde at passe paa, at ølbollen altid var fylt. Denne drik var som regel hjemmebrygget maltøl. Sterkere drikke hadde man nok i enkelte tilfælder, men sjelden saa man en mand beskjenket, trods at de gamle hadde lært kunsten at tilberede kornbrennevin selv. Av de redskaper de brukte, saasom kobberkjedler, er ved en arv opbevart til den siste tid. I gamle dage pleiede husfaren hver juledagsmorgen at traktere sine husfolk med en saakaldt juledram, men i sin almindelighet var drikfældighet ganske utelukket. Kun enkelte individer kunde til sine tider gaa litt utover streken. Dette blev ihvertfald betraktet som en skam.

I kolonisternes første tid var Bardudalens skoge rik paa vildt og avga mangt et kraftig maaltid til kolonisternes underhold, likesom elvene var fulde av deilig, velsmakende fisk, saa kolonisterne forsaavidt hadde en god binæring ved siden av sit jordbruk. Deres jordbruk gik hovedsagelig ut paa dyrkningen av korn. Det fortaltes mangan gang av de gamle, som eksempel paa den rike vildtbestand i Bardudalens skoge paa den tid, at der var dem av kolonisterne som var flinke jægere, der hadde nedfallet paa halvtønnevis kjøt av storfugl og andet vildt, foruten det som blev opspist i fersk tilstand.

Fiske i Barduelven drev de med garn, men om høsten, naar mørketiden indtraf, blev lystring helst anvendt - et redskap der ligner en flertindet gaffel forsynt med agnorer likedan som paa angler og paaskjæftet en lang stang, hvormed man ved en brændende tyrifakkell i den mørke høstnat kunde stikke baaten saa fulllastet av fisk, at de maatte rømme den ved at bringe fisken paa land for at kunne fortsætte fisket videre. Faklen hadde de anbragt i en saakaldt lyskrabbe — rist — fastgiort paa baatens forstavn. Faklen bestod av smaakløvet tjæreved, der avga tilstrekkelig lys for behovet.

I de vellykkede gode aar blev alt korn de fik, foruten det som gik til deres forbruk, lagret paa staburet. Saaledes hendte det engang at en efter flere gode aar fik saa meget korn lagret paa staburet at gulvet faldt ned. Imidlertid var dette dog et enkelt tilfælde. Men flere hadde ihvertfald riklig forsyning for et aar, ja endog mere tilovers. Men vel at merke, dengang la de hovedsakelig an paa dyrkning av korn og da væsentlig byg. Naturlige slaateng hadde de rikelig og dermed mente de antagelig at være berget med for til kreaturerne med tilskud og surugater.

Kolonisterne begyndte allerede fra første tid av at anlægge sæterplasser 2 à 5 kilometer fra hjemmet, enkelte endog lengere borte, saa kvinder og barn, der opholdt sig paa sæteren om sommeren, for det meste var overlatt til sig selv især i den travle onnetid.

Bjørneplagen.

I den første tid utover var bjørnen deres værste plage. Ofte hendte det i aftenskumringen, mens kjørene blev melket i dertil indrettede indhegninger eller saakaldte trøer, hvor buskapen var stationert om natten, at bjørnen kom lurende i skogsnaret, øiensynlig i den hensigt at gjøre indhug i buskapen. Det turde nok hænde, at kvinderne da gjorde bruk av sine stemmer og desuten ved selvopfundet verktøi at fremkalde kunstige bøssesmeld for at indgyde bjørnen respekt. Men den syntes ikke alltid at være tilsinds at vike med det samme. Den ville forinden den forlot stedet, som det syntes ha fuld rede paa om spetaklet var alvorlig ment. Tildels maatte manden, efter et ha tilbragt en travel onnedag, om aftenen ta sporenstreks til sæters for at holde vakt mot bjørnen for natten, naar den blev altfor nærgaaende. Man maatte desuten anskaffe sig hunde, som kunde holde bjørnen tre skridt fra livet. Men trods dette, maatte dog et og andet kreatur bite i græsset allikevel. Engang hendte det, at bjørnen ødela 5 kjøer for Hans Jakobsen, brukeren paa Elvevold, paa engang. At skaden blev saa stor var nok budskapens egen skyld. Bjørnen hadde kan hende nøiet sig med et mindre kreatur som bytte, men saasnart den viste sig i synskredsen grep kjørene i enig samdræktighet offensiven, omringet bjørnen og vilde spidde den paa sine horn og beta den lysten til flere angrep

(Forts.)